

променят изцяло мисловния или ценностен свят на участниците в действието. Те служат за *представяне* на нравите в едно *преходно време*. Не случайно заглавията на двете пиеси отвеждат към територията на нравствената проблематика, към въпроса за вината, който има своите личностни и институционални измерения във времето на *прехода*, на *формиращото се ново социалистическо общество*. Драматургичният текст разиграва като в театър онези свои звена, които очертават моралните пукнатини между „света от днес“ и „света от вчера“, между персоните от *миналото* и героите от *новото време*. Този тип опозиция *минало-настояще* има различни смислово-структурни равнища на проявление. Декадансът на старото (буржоазно общество) и неговите литературни образи, както и героизацията на новото (социалистическо общество) и неговият патосен декларативен езиков маниер са обект на комично демаскиране. И в двете пиеси героите са активизирани по отношение на своето миналото: една група от тях (тези, на които то тежи с различни социални или морални прегрешения), които искат да го скрият, заличат, прекроят и други, които постоянно търсят нравствена и социална опора в него. При всички настоящото е комично или драматично поле за промяна, за развитие, за намиране на нова реализация на личността. Проблематично е не миналото на героите, а тяхното настояще. Проблематични са ценностните им устои и виждания. Проблематична е тяхната идентичност. И тук стигаме сякаш до основните питання на Димов - а те са народопсихологически и опират до типа промени в социално-политически и икономически живот и тяхното влияние върху Аза. Зад играта наднича една остро и болезнена проблематика - за бездните в психиката и бита на хората, отварящи се при сериозни политически и социални трусове. Комедиантството е повърхностният слой, зад него се оглеждат травмите и драмите на личността от едно преходно време. Комичното остава на повърхността, превръща се във външен слой в защитен рефлекс от поведението на героя. То трябва да скрие драмата на идентичността, която в един момент напуска охранителните зони на ироничния изказ и става част от драматично-стилизиран сюжет. *“Личният живот на човека може да тече на повърхността си мирно и тихо, а някъде в дълбините му да булва водовъртеж”*. И когато този водовъртеж започне да излиза наяве, иронията трудно може да удържи в своите рамки случващото се. По-скоро тя се модифицира в трагичната ирония на романтиците, задаващи сами критериите, по които ще ги съдят следващите поколения.